

Sygn. akt VIII Ca 488/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 sierpnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu VIII Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Rafał Krawczyk (spr.)
Sędziowie:	SSO Katarzyna Borowy SSO Jadwiga Siedlaczek
Protokolant:	st. sekr. sąd. Natalia Wilk

po rozpoznaniu w dniu 30 sierpnia 2017 r. w Toruniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **R. B., M. B. (1), K. B.,
M. B. (2)**

przeciwko **Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Grudziądzu

z dnia 13 kwietnia 2016 r.

sygn. akt I C 933/15

1) **zmienia zaskarżony wyrok w punktach I 1 (pierwszym podpunkt pierwszy) (w sprawie z powództwa R. B.) oraz II 1 (drugim podpunkt pierwszy) (w sprawie powództwa M. B. (2)) sentencji tylko o tyle, że odsetki określone w tych punktach zasądza od dnia 15 października 2014 r.**

2) **oddala apelację w pozostałej części;**

3) **zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 2.400 (dwa tysiące czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą w częściach równych (po 600 złotych) na każdego z powodów.**

/SSO Katarzyna Borowy/ /SSO Rafał Krawczyk/ /SSO Jadwiga Siedlaczek/

Sygn. akt VIII Ca 488/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 kwietnia 2016 r. Sąd Rejonowy w Grudziądzu zasądził od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. na rzecz powodów R. oraz M. B. (2) kwoty po 12.500 zł wraz z odsetkami oraz zwrot kosztów procesu, a także kwoty po 25.000 zł wraz z odsetkami oraz zwrot kosztów procesu na rzecz M. B. (1) i K. B.. Ponadto Sąd Rejonowy nakazał pobrać od pozwanego nieuiszczone koszty sądowe oraz wydatki wyłożone tymczasowo przez Skarb Państwa.

Sąd Rejonowy ustalił, że M. S. zginęła w wypadku samochodowym w dniu 22 lipca 2005 r. Kierującym pojazdem był jej mąż – J. S.. Zarówno M. S. jak i jej mąż byli nietrzeźwi, wcześniej wspólnie spożywali alkohol. W dacie wypadku mieli czwórkę dzieci. Dwójka z nich jechała w momencie wypadku z rodzicami. Jedno z nich – H. S., w wyniku odniesionych w wypadku obrażeń zmarł 29 lipca 2005 r. Rodzice M. S.– M. i K. B. mieli także dwójkę synów – R. B. oraz M. B. (2). J. S. w związku ze spowodowaniem wypadku w stanie nietrzeźwości został skazany prawomocnym wyrokiem na karę 5 lat pozbawienia wolności.

Sąd I instancji ustalił także relacje łączące zmarłą M. S. z rodzicami oraz braćmi, a także negatywne skutki śmierci poszkodowanej dla jej rodziny. Uznał, że strony łączyły silne więzi, a rodzice i bracia zmarłej do tej pory odczuwają skutki jej śmierci. Sąd Rejonowy dokonał ustaleń także w zakresie zgłoszenia żądania powodów pozwanemu oraz jego odmowy wypłacenia zadośćuczynienia.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy zważył, że powództwa zasługiwały na uwzględnienie w całości. Wskazał, że brak jest podstaw do zastosowania w niniejszej sprawie art. 106 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, bowiem powodowie, jako osoby najbliższe M. S., na skutek czynu niedozwolonego, za który odpowiedzialność ponosi pozwany zostali bezpośrednio poszkodowani tym wypadkiem gdyż stracili osobę bliską. Powołany przepis obejmuje wyłącznie posiadacza pojazdu mechanicznego, którym w okolicznościach sprawy była M. S., a nie powodów. W dalszej części uzasadnienia Sąd I instancji poczynił rozważania na temat wysokości należnego powodom zadośćuczynienia, a także dotyczące stopnia przyczynienia się M. S. do powstałej szkody, stwierdzając 50% przyczynienia się. Odniósł się także do daty wymagalności roszczenia, w kontekście należnych stronie powodowej odsetek, podkreślając, że pozwany zobowiązany był spełnić żądanie powodów w terminie 30 dni od daty zgłoszenia roszczenia. Sąd Rejonowy uzasadnił także szczegółowo zasadność obciążenia pozwanego kosztami postępowania, opierając swoje rozstrzygnięcie w tym zakresie na zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 k.p.c.).

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany, zaskarżając go w całości i zarzucając mu naruszenie: art. 106 ust 6 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2003, Nr 124, poz. 1152 ze zm.) poprzez jego niewłaściwą interpretację, prowadzącą do niezastosowania tego przepisu; art. 14 ust 1 powołanej ustawy poprzez jego zastosowanie, mimo, że UFG nie jest zakładem ubezpieczeń, a także art. 109 ust. 1 tejże ustawy poprzez jego niezastosowanie, a w konsekwencji błędne przyjęcie, że w dniu 4 września 2014 r. roszczenie powoda R. B. było wymagalne.

W związku z powyższymi zarzutami skarżący wniósł o zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od każdego z powodów na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem I instancji według norm przepisanych, a także o zasądzenie od każdego z powodów na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem II instancji według norm przepisanych.

Odnosząc się w uzasadnieniu apelacji przede wszystkim do zarzutu naruszenia art. 106 ust. 6 pkt 1 przedmiotowej ustawy, skarżący wskazał, że skoro ustawodawca wyłączył odpowiedzialność UFG za krzywdę wyrządzoną posiadaczowi pojazdu w sytuacji określonej w powołanym przepisie (tj. krzywdę pierwotną), tym bardziej wyłączona jest odpowiedzialność za krzywdę pośrednią (następczą) wynikającą z tejże

krzywdy pierwotnej. Niewątpliwie bowiem, w ocenie pozwanego, roszczenia powodów są roszczeniami wtórnymi i następczymi w stosunku do pierwotnej szkody niemajątkowej w postaci śmierci M. S..

W odpowiedzi na apelację strona powodowa wniosła o jej oddalenie w całości oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z powodów zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, dzielając stanowisko Sądu Rejonowego.

Sąd Okręgowy, rozpoznając przedmiotową apelację, powziął poważne wątpliwości prawne, w związku z czym przedstawił do Sądu Najwyższego pytanie prawne, którego przedmiotem była kwestia tego art. 106 ust. 6 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z dnia 22 maja 2003 r. (Dz.U. z 2013 r. poz. 392), wyłącza odpowiedzialność Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego z tytułu zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej w sytuacji, gdy posiadacz pojazdu nie objętego obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych poniósł śmierć w wypadku, którego sprawcą był kierujący tym pojazdem.

W odpowiedzi na powyższe pytanie, Sąd Najwyższy podjął w dniu 16 lutego 2017 r. uchwałę w sprawie III CZP 103/16, zgodnie z którą art. 106 ust. 6 pkt 1 powołanej ustawy, nie wyłącza odpowiedzialności Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego z tytułu zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej, jeżeli posiadacz pojazdu nieobjętego obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej pojazdów mechanicznych poniósł śmierć w wypadku, którego sprawcą był kierujący pojazdem.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie, jedynie w zakresie odsetek.

Na wstępie należy podkreślić, że w ocenie Sądu Okręgowego ustalenia faktyczne Sądu I instancji były prawidłowe, znajdowały wsparcie w zgromadzonym materiale dowodowym, ocenionym należycie, bez naruszenia granic swobody sędziowskiej. W konsekwencji Sąd Okręgowy podzielił je w całości i przyjął za własne. W związku z tym nie istniała już potrzeba ich szczegółowego powtarzania (por. postanowienie SN z dnia 19 czerwca 2013 r., I CSK 156/13, LEX nr 1365587).

Istota sporu sprowadzała się w niniejszej sprawie do kwestii, której dotyczy odpowiedź na przedstawione Sądowi Najwyższemu pytanie prawne. Stanowisko skarżącego, kwestionujące roszczenie powodów co do zasady, opierało się bowiem na przyjęciu, że art. 106 ust. 6 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z dnia 22 maja 2003 r. (dalej u.u.o.) wyłącza jego odpowiedzialność, za szkodę, jako powodowie ponieśli, w związku ze śmiercią M. S., będącej współposiadaczem pojazdu, nieobjętego obowiązkowym ubezpieczeniem OC.

W świetle udzielonej postanowieniem z dnia 16 lutego 2017 r. (sygn. akt III CZP 103/16, Legalis) przez Sąd Najwyższy odpowiedzi na zadane w sprawie pytanie prawne, zarzuty, twierdzenia i obszernie rozważania pozwanego, dotyczące naruszenia wskazanego art. 106 ust. 6 pkt 1 u.u.o. oraz naruszenia art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 435 k.c., okazały się bezzasadne. Sąd Najwyższy jednoznacznie wskazał bowiem, że art. 106 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych nie wyłącza odpowiedzialności Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego z tytułu zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej, jeżeli posiadacz pojazdu nieobjętego obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej pojazdów mechanicznych poniósł śmierć

w wypadku, którego sprawcą był kierujący pojazdem. Zaznaczyć przy tym należy, że zgodnie z art. 390 § 2 k.p.c. uchwała Sądu Najwyższego rozstrzygająca zagadnienie prawne wiąże w danej sprawie. Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt 2 sentencji (art. 385 k.p.c.).

Zasadne okazały się natomiast zarzuty apelacji dotyczące daty od której Sąd I instancji przyznał odsetki od zasądzonego świadczenia. Sąd Okręgowy podziela powołaną w treści apelacji argumentację, zgodnie z którą na podstawie art. 109 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, pozwany zobowiązany był spełnić dochodzone pozewem świadczenie w terminie 30 dni od daty otrzymania akt szkody od zakładu ubezpieczeń likwidującego szkodę, co nastąpiło, jak wynika z załączonej do apelacji kserokopii pisma (...)z dnia 4 września 2014 r. adresowanego do pozwanego,

w dniu 15 września 2014 r. (k. 348), a nie w terminie określonym art. 817 § 1 k.c. Nielogicznym byłoby bowiem obciążanie pozwanego odsetkami za okres, w którym nie miał on nawet wiedzy o istnieniu roszczenia, a w konsekwencji – nie miał możliwości jego spełnienia. Tym samym uznać należało, że od zasądzonych powodom kwot należne są odsetki ustawowe za opóźnienie za okres od dnia 15 października 2014 r.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok (art. 386 § 1 k.p.c.) w pkt I 1., II 1. tylko o tyle, że zasądził od przyznanych powodom R. i M. B. (2) kwot zadośćuczynienia, od dnia 15 października 2014 r. do dnia zapłaty.

O kosztach za instancję odwoławczą, Sąd Okręgowy orzekł na gruncie art. 100 k.p.c., obciążając kosztami tymi kosztami w całości pozwanego, z uwagi na fakt, że strona przeciwna przegrała spór jedynie w bardzo niewielkiej części. Zgodnie z ugruntowanym w tej kwestii orzecznictwem Sądu Najwyższego Sąd zasądził na rzecz powodów koszty zastępstwa procesowego w wysokości jednej opłaty 2.400 zł (§ 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804) w pierwotnym brzmieniu (z uwagi na datę wniesienia apelacji). Sprawa niniejsza była wręcz modelowym przykładem konieczności miarkowania wynagrodzenia pełnomocnika. Na gruncie postępowania apelacyjnego spór dotyczył kwestii prawnych wspólnych dla wszystkich powodów. Konieczność obrony ich praw nie wymagała najmniejszej nawet indywidualizacji podjętych czynności o czym wprost świadczą identycznej treści pisma procesowe. Powodowie reprezentowani byli ponadto przez różnych pełnomocników ale działających w jednej kancelarii specjalizującej się w uzyskiwaniu odszkodowań i weryfikacja pism przez nich składanych również wskazuje na to, iż miały one praktycznie tożsamą treść. W opinii Sądu Okręgowego zasądzenie w takiej sytuacji dla każdego z powodów pełnej opłaty z tytułu zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej byłoby rażąco niesprawiedliwe.

/SSO Jadwiga Siedlaczek/ /SSO Rafał Krawczyk/ /SSO Katarzyna Borowy /